

Roll No. ....

Total No. of Pages : 2

Total No. of Questions : 8

उत्तरमध्यमा प्रथमखण्ड

विषय कोड : 712

वास्तुविज्ञानम्
चतुर्थम्-प्रश्नपत्रम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देश :- सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

1. यथायोग्यं योजयत -

10

(क)

(ख)

(i) अथर्ववेदः

वास्तुपुरुषः

(ii) मयः

स्थापत्यमूलम्

(iii) प्रथमः

परम्पराद्वयम्

(iv) वास्तुशास्त्रस्य

शिल्पशास्त्री

(v) वेश्मपुरुषः

संग्रहाध्यायः

2. रिक्तस्थानं पूरयत -

10

(क) मयमतम् ग्रन्थे ..... अध्यायाः सन्ति।

(ख) ..... वास्तुपुरुषस्य विग्रहः भवति।

(ग) नगरविधानस्य ..... अध्यायः अस्ति।

(घ) भवनस्य मध्यभागः वेश्मपुरुषस्य .....

(ङ) मयपरम्परा ..... परम्परा अस्ति।

3. एकवाक्येन उत्तरत — 15
- (क) द्राविडपरम्परायाः दीपस्तंभाचार्यः कः अस्ति ?
- (ख) मयमतस्य द्वितीयोऽध्यायस्य नाम किम् अस्ति ?
- (ग) दिक्परिच्छेदः कस्मिन् अध्याये मिलति ?
- (घ) मयमतम् इति ग्रन्थस्य लेखकः कः अस्ति ?
- (ङ) असुरराजस्य मयस्य कस्मिन् मते आस्था विद्यते ?
4. संक्षेपेण उत्तरत — 20
- (क) मयमतस्य मंगलाचरणं लिखत।
- (ख) वर्णानुरूपां भूमिं संक्षेपेण वर्णयत।
- (ग) तक्षक विषयकं श्लोकं ग्रन्थानुसारेण लिखत।
- (घ) शंकुलक्षणं ग्रन्थदिशा संक्षेपेण विवेचयत।
- (ङ) साधारणबलिसम्बद्धां टिप्पणीं संक्षेपेण लिखत।
5. भूमिभेदान् मयमतानुसारेण लिखत। 5
6. अनिन्धाभूमिः कीदृशी भवति विस्तरेण लिखत। 10
7. ग्रामादिमानम् विषये सविस्तरं लिखत। 10
8. अधोलिखितेषु श्लोकत्रयं सप्रसंगं व्याख्यायताम् — 20
- (क) भूमिप्रासादयानानि शयनं च चतुर्विधम्।
भूदेव मुख्यवस्तु स्यात्तत्र जातानि यानि हि ॥
- (ख) सा शुभा सर्ववर्णानां सर्वसम्पत्करी धरा।
दध्याज्यमधुगन्धा च तैलासृग्गन्धिका च या ॥
- (ग) अह्न आदौ परीक्षेत तं कूपं स्थपतिर्बुधः।
सावशेषं जलं दृष्ट्वा तद् ग्राह्यं सर्वसम्पदे ॥
- (घ) अष्टयष्ट्यायता रज्जुस्तालकेतकवल्कलैः।
कार्पासपट्टसूत्रैश्च दर्भैर्न्यग्रोधवल्कलैः ॥